

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt X. a Clemens III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

compelli ad susceptionem baptismi in magnum gravamen illius, qui cogitur, cedit; & quidem gravamen contra justitiam, cum cogatur ab eo, qui talem potestatem compellendi non habet; quod facile explicatur exemplo voti, nam votum castitatis sponte emissum non cadit in præjudicium votantis; cogi autem ad votendam castitatem ab eo, qui potestatem non habet, est injuriosum ei, qui cogitur. Nec etiam obstat, quod qui fidem semel susceperunt, etiam per vim cogantur eam retinere; nam aliud est cogi ad suscipiendam novam fidem, aliud ad retinendam eam, quam semel suscepit; illi enim cogi non possunt ad baptismum; isti verò cogi debent omnino, ne fides semel suscepta apud eos vilis, & contemptibilis videatur, *cap. quidam, de apostatu, cap. contra Christianos, de heretic. lib. 6. cap. plerique, de consecrat. dist. 3. latè dicemus in cap. ad abolendam, de heret.* Nec tandem obstat Sisebuti Regis factum, quod improbarunt PP. Concil. Tolet. *can. 56. relati in cap. de Judæis, 45. dist. 8. & D. Idorus in chron. Goth. era 651. ubi agens de Sisebuto ait: Quin initio regni sui Iudæos ad fidem Christianam movens, amulationem quidem Dei habuit, sed non secundum scientiam. Potestate enim compulsi, quos provocare fidei ratione oportuit. Appellatur tamen gloriosus idem Princeps à Patribus in dicto canone non propter factum, sed propter zelum; dixi in cap. majores, de baptismo.*

9. Sed supra tradita assertioni obstat textus in *cap. jam verò 23. q. 8.* ubi expressè D. Gregorius jubet Januario Calaritano Episcopo, ut per tributorum impositionem rusticum cogat ad fidem Catholicam suscipiendam; igitur quia Judæi in viti ad Baptismum cogi possunt. In qua difficultate communitè Glossa, Archidiaconus, & Præpositus, quos sequitur Ricciulus *lib. 2. de jure personar. cap. 21. num. 23.* accipiunt Gregorium de rustico jam baptizato in heresim lapsò, qui cum pertinax esset, jubet Gregorius, ut cogatur fidem retinere. Sed hæc solutio aperte vincitur ex ipsa epistola D. Gregorii, ex qua desumptus est textus in *d. cap. iam verò*, quæ reperitur *lib. 3. epist. 26. ubi: Accidit autem aliud valde lu-*

*gendum, quia ipsos rusticos, quos habet Ecclesia tua, nunc usque in infidelitate remanere negligentia fraternitatis vestra permisit. Et quid vos admonet, ut extraneos ad Deum adducatis, qui vestros ab infidelitate corrigere negligitis? Unde necesse est, vos per omnia in eorum conversionem vigilare. Nam si cujuslibet Episcopi in Sardinia insula paganum rusticum invenire potuero, in eundem Episcopum fortiter vindicabo. Et statim sequitur textus in d. cap. iam verò. Ex quibus verbis expressè constat, agere D. Gregorium de rustico pagano, qui nondum fuerat baptizatus. Quare eà solutione omisà dicendum est, quod etiam infideles non possunt cogi vi præcisà ad ad suscipiendam baptismum, possunt tamen blanditiis, suasionibus, & præmiis invitari, & cogi ad baptismum. Unde idem D. Gregorius *lib. 4. epist. 6. scripsit*, ut Judæis baptizatis aliqua pars tributorum remittatur, ut ita ipsi alliciantur ad fidem Catholicam suscipiendam, ibi: *Pervenit ergo ad me, esse Hebræos in possessionibus nostris, qui converti ad Deum nullatenus volunt. Sed videtur mihi, ut per omnes possessiones, in quibus Hebræi ipsi esse noscuntur, epistolas transmittere debeas, eis ex me specialiter promittens, quod quicumque ad verum Dominum Deum nostrum Iesum Christum ex eis conversus fuerit, onus pensionis eius ex aliqua parte imminuetur. Quod ita quoque fieri volo, ut si quis ex eis conversus fuerit, si solidi pensionem habet, tremis ei relaxari debeat: si tres, vel quatuor, unus solidus relaxetur: si quid amplius, jam juxta eundem modum debet relaxatio fieri, vel certe juxta quod dilectio tua præviderit: ut & ei, qui convertitur, onus releveretur; & ecclesiastica utilitas non gravi dispendio prematur. Nec hoc inutiliter facimus, si pro levandis pensionum oneribus eos ad Christi gratiam perducamus: quia etsi ipsi minus fideliter veniunt; hi tamen, qui de eis nati fuerint, jam fidelius baptizantur. Aut ipsos ergo, aut eorum filios lucratur. Et ideo non est grave, quidquid de pensione pro Christo dimitimus. Ideo jubet Gregorius in dict. epist. 26. Episcopo Caralitano, ut Judæis omnia tributa imponat, servatâ tamen eorum justitiâ, ut ita spe præmii saltem alliciantur ad suscipiendum Baptismum.**

CAPVT X.

Clemens III.

QVAM sit laudabile, &c. *Et infra:* Tuis, frater Episcope, petitionibus annuente, tibi, tuisque sociis, cum ad prædicandam Christi fidem ^b paganis exhibitis, Ap. auctoritatè concedimus, ut vobis ^c his cibis cum modestia & gratiarum actione, servatâ temporum qualitate, juxta canonicas sanctiones uti liceat, qui vobis ab ipsis infidelibus apponuntur. Insuper indulgemus, ut quicumq; viri, seu monachi, five clerici, idonei ad nunciantiam Gentibus Evangelicam veritatem, requisitâ, ^d & habitâ Prælatorum suorum licentiâ, tibi voluerint adherere, id absque contradictione qualibet exequendi liberam habeant Apostolicâ auctoritate facultatem.

NOTÆ.

1. ^a *Dem.*) Clemens videlicet III. ut legitur in secunda collectione, *sub hoc titul. cap. 4.* nulli tamen exprimitur, cui referibat Pontifex; unde non constat, de qua Paganorum provincia in præsentî agatur; credo tamen in præsentî agi de provincia Livoniensium, qui his temporibus

Clementis III. fidem Catholicam susceperunt, ut retuli in *cap. Deus, de vita & honest. cleric. cap. final. de divort.*

^b *Pagani.*) Pagani, qui dicantur, exposui in *cap. 2. de constitut.*

^c *His cibis.*) De prohibito convivio cum Paganis, & Judæis egi in *can. 5. Concil. Illiber.*

^d *Requisita*

2.

d *Requisita & habita.*) Quia munus prædicandi proprie ad Episcopum spectat, ut probavi in *cap. inter cetera, de offic. ordin.* vel ad eos, quos ipse elegerit, ut dicemus in *cap. excommunicamus*, §. qui vero, *de heretic. & docent* Barbosa *de potest. Episc. alleg. 76.* Solorzanus *tom. 2. de jure Indiar.*

lib. 2. cap. 18. num. 16. & ex hoc textu decisum fuisse quæstionem in supremo Indiarum Senatu emergentem de Patribus Societatis Jesu intendentibus tantum prædicare verbum Dei apud Japones, refert idem Solorzanus *lib. 3. cap. 18. num. 18.*

CAPVT XI.

a Idem.

Significavit nobis tua fraternitas, quomodo aliqui civium tuorum in ^b Alexandriam valeant proficisci pro recuperandis concivibus suis, qui illic in captivitate tenentur: hæc arbitramur possibile fieri, dummodo nihil in mercibus, vel alio modo secum illic deferant, unde possit Sarracenis, excepto redemptionis articulo, aliquod commodum, vel subsidium provenire: quod etiam coram te prius juramento firmabunt. Illi quoque, qui post treugam in transmarinis partibus factam cum commercio Alexandriam adiverunt, si detulerunt merces prohibitas causâ ^c lucrandi, excommunicationis vinculum non evadunt: similiter & illi, qui in personis propriis non euntes, merces eò per alios destinarunt. Ad ultimum illos, qui juraverunt se amplius in terram Sarracenorum cum mercibus non ituros, nisi pax esset inter Christianos, & ipsos, & post ^d treugam factam venerunt illuc illa conditio de pace, vel de treuga habenda ab excommunicationis vinculo non absolvit.

NOTÆ.

a *Idem.*) Clemens III. videlicet, ut exprimitur in secunda collectione, *sub hoc tit. cap. 5.* etsi non constet, cui Prælato missa sit præsens Decretalis.

i. ^b *Alexandriam.*) Alexandria Metropolis est non solum Ægypti, verum etiam Thebaidis, & Libyæ, quæ Ægypto adjacent, ut dicemus in *cap. antiqua de privil.* temporibus Clementis III. occupata erat à Sarracenis & quia bellum in his

partibus pro recuperanda Terra sancta tunc gerebatur, ideo plures captivi in his provinciis à Sarracenis habebantur.

^c *Lucrandi.*) Quia in hac prohibitione non attenditur animus, sed effectus, si videlicet validior redditur inimicus, *l. 4. C. qua res export. extravag. Multa, hoc tit.* pluribus relatis docet Hermosilla in *l. 2. r. tit. 5. part. 5. num. 3. & 10.*

^d *Treugam.*) Treuga quid sit, & quatenus distet à pace, exposui in *cap. 1. de treuga, & pace,*

CAPVT XII.

a Clemens III.

Quod olim præceptum fuit, & c. *Et infra:* Sanè licet hoc fuerit in Lateran. Concilio districtè inhibitum, nos tamen de consilio fratrum nostrorum omnes illos excommunicationi supponimus, qui iam amplius cum Sarracenis mercimonium habuerint, vel per se, vel per alios, navibus, seu quocumque alio ingenio eis aliqua rerum subsidia, seu consilia impenderint, quamdiu inter vos, & illos guerra duraverit. Vestra igitur disc. mandamus, atque districtè præcipimus, quatenus nec per vos, nec per vestras naves, nec alio quocumque modo, aut ingenio eis mercimonia, consilia, seu alia subsidia transmittatis, ne si fortè aliqui in suâ malitiâ indurati, secus agere præsumpserint, non solum ipso jure incidant in excommunicationem illam, verum etiam illi iram Dei viventis incurrant.

NOTÆ.

a *Idem.*) Clemens videlicet III. ut hebetur in

cap. 6. hoc tit. in 2. collect. & commentarium dedi supra in cap. 1.